

392. Varia (20)

1. Een costleader (Jaarboek 2008: kostenleider) is qua prijzen juist hekkensluiter. De costumenvverzameling van Brabant betreft het gewoonrecht. Geldt voor costumiers en costumières ook een zeker costumier recht, op costumen gebaseerd dus? De costeriana komen helaas niet van Laurens Janszoon Coster. Bij de cosy corner stond een cosy. Hij droeg een colbertkostuum. De kotelet werd abusievelijk als côtelette suisse verkocht. Cottonpads zijn wattenschijfjes. Wie at in dat gezelschap met kliekjesgeest, de coterie, de kliekjes op en wie dronk de côtes du Rhône (Jaarboek 2008: de rhônewijn)? Coulantie is coulance. De sfeertekening, geschreven in de couleur locale, gaf aan dat het niet allemaal couleur de rose was. Is een regisseur nou een soort van coulissefiguur? Achter de bühne werd gewerkt aan een heerlijk soepje met coulis als ingrediënt. Hoe moet je op een officieel dictee coulombtje (GB 2005: coulombpje) schrijven?

2. De coup (staatsgreep). Een coup de force is een gewelddaad, een coup de foudre een plotselinge, sterke verliefdheid, een coupe soleil een kapsel met plukjes geblondeerd haar, een coup de fouet een zweepslag, een coup de grace een genadeslag, een coup de main een overrompeling, een vruchten- of ijscoupe erg lekker, een coup d'état een staatsgreep, een coup de théâtre een onverwachte ommekeer en een coup d'oeil een oogopslag, een vluchtige blik. Betekenissen van coupé zijn: voorste afdeling van een diligence, rijtuig met één zitbank en compartiment van een spoorwegrijtuig. Met een coupeertang kun je couperen (zoals kort- of blokstarten van paarden). Een juiste coupenaar (suzonnetje, suçon) is allesbepalend voor de juiste coupe (snit, pasvorm). Een champagneglas wordt ook wel flûte of coupe genoemd (verkleinwoorden: flûteje en coupeje). Bij de paleiscoup werden meerdere waardevolle premiecoupons gejat.

3. Zijn coup d'essai was een coup de maître (zijn proefstuk was een meesterstuk). De spelleider riep luid en duidelijk: "Coupez!". Deze coupé eerste klas (een eersteklascoupé dus) was een coupé niet-roken, dus geen coupé roken (rookcoupé). Het spectacle coupé is een voorstelling bestaande uit gedeelten van verschillende toneelwerken of opera's. Een schnauzer heeft gecoupeerde oren en staart. Een schab stof is een coupon. Bij 'Couperus lezen' is er sprake van metonymie. Een landaulet (landaulette) is een coupé-landauer (die in de landouwen rijdt). De aandelen stonden ex coupon genoteerd. Bouts rimés is een spel in het maken van coupletten. Hij had een fabuleuze haarsnit (haarcoupe). Een alto is een countertenor. Toen ik drie down ging, was ik behoorlijk down. Ups-and-downs is vernederlandst tot ups en downs. Een touchdown vind je bij American football en rugby. De aanpak was top-down, niet bottom-up.

4. De downie (lijder aan het downsyndroom, het syndroom van Down) uit Downing Street kon wel downhill skaten. Vooraf hield hij een warming-up, na afloop een coolingdown. De lekkernij ging down the drain (Jaarboek 2007: door het putje). In de downtown down-under werd hij eindelijk weer down-to-earth. Na de sitdownstaking onderging hij een shakedown. Is dit nu de aangekondigde financiële meltdown? Is er in dat land ooit een couptje [koetje] gepleegd? Een cougar is geen koe, maar een poëma. Daar gingen de poëma's (poëmata) over. Je ziet daar twee cottages ornés (kleine landhuizen). Ga even op de couch liggen. Hij liep hoogdravend als liep hij in een cothurnengang. De country-and-westernbandleider met zijn couperoseneus viel uit. Het crapuleuze crapuul stal meedogenloos onze cranberry's. Een cramignon is een dans en een crachat de roi is een ridderorde. Een cox is een appel.

5. Coyotegehuil hoor je in de prairie. Een cowpertoren is een windverhitter. Het cowboytje veroorzaakte een hevige clash. De koeskoes komt uit Australië, de couscous uit Noord-Afrika. Na de wedstrijd op het hardcourt probeerde hij de courtesane te courtesieren (het hof, het cour, maken) op het crapaudje. Ik kan daar geen courgettesoep van koken! Met het vijgetouw werd de vijgenboom omgetrokken. De condition humaine is het menselijk tekort. 'Iemand in het oetje nemen' schrijf je met twee o'tjes. Voor diesellocs geldt een aparte dieseltaks. De diëtiëk (diëtetiëk) geeft via de diëtistes diëtaire voorschriften aan diabetici.

6. Op het diesfeest (de dies natalis) wordt geen dies irae gezongen, en al zeker niet met diësis. Zijn deze huizen tsunamibestendig? Nee, maar de bewoners ervan zijn wel stressbestendig. Hij had geld te kort, een tekort aan geld, een geldtekort. We zagen een Bacchusbeeld, een Boeddhabeeld, een Christusbeeld, een Hermesbeeld, een Isisbeeld, een ideaalbeeld, een kruisbeeld, een Madonnabeeld, een Mariabeeld, een Lieve-Vrouwebeeld (Onze-Lieve-Vrouwebeeld), een Venusbeeld en een zonnebeeld (maar wel: een boeddha, een bacchusstaf, een christus [gewestelijk], een hermesstaf, een madonna, een mariakaakje, een venus, de venushaarsteen (rutielkwarts) en het onzelvevrouwbedstro.

7. Het is christus heet vandaag, allejesus heet [gewestelijk]. Hoe is dat christus mogelijk [gewestelijk]? Dat magere mens lijkt wel een benen, een palmhouten christus [gewestelijk]. De auto kwam er in de crashtest goed van af. Een cravate blanche is nu eenmaal geen black tie. Hij kreeg, terecht of ten onrechte, de credits. Wat vindt je tante passender: een kredietkaart of een creditcard? Is dit crediteren of discrediteren (dat is niet debiteren, maar in diskrediet brengen). Ze beleefde een creepy avontuur. Een cremaillère is een heugel of haal. Meerdere craquelures vind je in het craquelé. Crème-brûlée-ijs smaakt naar cassis. Een cremometer is een roommeter. Die crème de menthe en crème au beurre behoren beide tot de crème de la crème. De creoolse inwoners spraken creools. De (het) creosoot heeft bederfwerende eigenschappen voor hout.

8. Als je crème fouettée of crème fraîche genuttigd hebt, zou je licht een fouetté (een pirouette) maken. Na het croquet aten deze spelers een kroket, andere een croque-madame of -monsieur. Hij croonde vaak, maar niet toen hij hoorde dat hij crohn (de ziekte van Crohn) had. De crosscountryrijder dacht: ik cros. Was de cro-magnonmens - hij was een croesus, zo rijk als Croesus - echt herbegraven binnen een cromlech? Een criticaster van een criticus levert kritische kritiek. De afkorting van 'critical path method' is CPM. De crime passionnel op zijn criant onhebbelijke vrouw was verklaarbaar. Crin is paardenhaar, een crinoline een hoepelrok en de cricoïd is een ringvormig kraakbeen in het strottenhoofd. Wie van de crew leed ook alweer aan het creutzfeldt-jakobsyndroom? Crêpepapier is gecrêpt papier, gekrept haar is gekroesd. Croûte is splitleer, sommige lekkere delicatessen zijn en croûte gebakken.

9. Verder brengen we onder de aandacht: crêpezolen, twee crêpes suzette (flensjes geflambeerd met likeur), de crêpe georgette (een weefsel), creperen, de crêperie en crêpe de Chine (een licht zijden crêpeachtig weefsel). De voetballer gaf een crosspass en de band speelde cross-overmuziek. Wie gecued heeft (hij cuet, cuede; let op: 'barbe' ontbreekt hier niet!), gaf regieaanwijzingen. Hij ging – à la barbe de (voor de neus van) Alex – gewoon door met vuilspuiten. Een nieuwslezer werkt met autocue. Cubebe is staartpeper. Ik stak een Cubaan en daarna stak ik onaangedaan een cubaan op. Een cuba libre is een rum-cola met citroen. De cuesta [kwès-taa] is een steilwandige reliëfvorm. Was de crux van het cryptische opschrift in het cryptenstelsel, dat hier cryonica in het spel was? De cruiser cruisete (cruisede) voort. Wordt de c-sleutel bij C-groot gebruikt of bij c-klein (of bij beide)? Hoeveel crusado's kost zo'n csardaspartituur wel niet?

10. Ze speelden cruijffiaans met michelseffect. De verdediger doelpuntte niet vaak. Crudités zijn een voorgerecht van diverse rauwkostsalades. Wie droegen er nu sansculottes? Culi's zijn culinaire foodies, gourmets, fijnproevers, lekkerbekken. Is dat zo volgens de cultetiquette? Bij een culpoos delict is wel sprake van schuld, niet van opzet. Dans de hele nacht de cumbia met mij! Een cummerband (GB) is een kledingstuk. Een cumpref is een cumulatief preferent aandeel. Cupellereen is goud afdrijven in een cupel (kroesje). Wie schoot daar Cupido's pijlen op de cupido af? Dit stond cursief gedrukt. Curveschaar is een wiskundig begrip. De Curaçaoënaar had een flinke curaçaoënaar. Van het cushingsyndroom krijgen vrouwen een vollemaansgezicht. Een custos en een sacristein zijn allebei koster.

Rein Leentfaar